

למי צלצלו הפעמונים

סיפור פשוט

The Straight Story

תסריט: ג'ון רואץ', מארי סוויני. **בימוי:** דייוויד לינץ'.

שחקנים: ריצ'רד פרנסוורת', סיסי ספייסק, הארי דין סטנטון.

ארה"ב 1999

16 עמודים

מאת קובי ניב

אין לך אדם שהוא אי בפני עצמו; כל אדם הוא קטע מן היבשת, חלק מן השלם; לו ייסתף ולו גם רגב אדמה אחד בגלי הים, תהיה אירופה חסרה משהו, כאילו נסתף צוק סלע, כאילו נסתף ביתם של מיודעיך או מעונך שלך; מותו של כל אדם מחסיר ממני משהו, כי אני בשר מבשרה של האנושות; לכן לעולם אל תשאל למי מצלצל הפעמון; לך הוא מצלצל.

ג'ון דאן (1572–1631) המוטו לספרו של ארנסט המינגווי (1899–1961), שממנו גם נלקח שמו, "למי צלצלו הפעמונים", בתרגומה של תרצה גור-אריה, הוצאת פן, 2006

החיים זה לא דוגמה

במקור נקרא הסרט The Straight Story, שאפשר לתרגם אותו, נניח שבלי הא הידיעה, כסיפור ישר, ישיר, פשוט וכגון אלו, שכולם יכולים בהחלט להיות תרגומים נכונים ל-Straight, תלוי בהקשר. השם העברי שנבחר, "סיפור פשוט", הוא טוב ונכון לסרט הזה. אלא שחסר בו אלמנט חשוב אחד שלא ניתן היה לתרגמו, והוא שלגיבור הסרט קוראים Straight Alvin, ולכן שם הסרט באנגלית הוא משחק מילים על שמו של גיבור הסרט - שמבוסס על סיפורו של אדם אמיתי בשם אלווין סטרייט - ועל כך שגיבור הסרט כשמו כן הוא - אדם פשוט וישר, וכך גם המסע שעשה, שהוא סיפור הסרט - פשוט וישר ונהדר. וצריך עוד לומר, לפני שמתחילים לדון בסרט עצמו, כמה משפטים על המשפט המופיע תדיר בפרסומות לסרטים, "מבוסס על סיפור אמיתי" - הוא חסר כל משמעות או חשיבות. אז מה אם הסיפור של הסרט "מבוסס על סיפור אמיתי"? האם זה עושה, בדרך או במובן כלשהם, את הסרט לטוב או מעניין? ממש לא. כי מה שקובע את טיבו של הסרט, בעיני כל אחד ואחת מאיתנו, זה אם הסרט עצמו מרתק ומרגש, ולא אם הוא מבוסס על סיפור אמיתי או שכולו פרי הדמיון. מה גם שכל סיפור וכל סרט, גם סרט תיעודי, הוא סרט מדומיין על ידי מי שיצר אותו, ואם מישהו אחר היה יוצר סרט אחר המבוסס על אותו "סיפור אמיתי", גם סרט תיעודי, היה יוצא לו סרט מדומיין, טוב או רע או סתם, אחר לחלוטין.

ועוד חוץ מזה – הרבה פעמים תלמידי תסריטאות, כשהמורה, כמוני למשל, מבקר בשיעור את התסריט שכתבו וטוען שהתסריט אינו מעניין או מרגש דיו, הם טוענים להגנתם ש"אבל ככה זה היה. ככה בדיוק סבא שלי הודיע לאימא שלי שהיא צריכה להתחתן עם אבא שלי", ועל כך נוהג ידידי המפיק והבמאי אבי כהן לומר לתלמידיו, "החיים זה לא דוגמה". והוא צודק לגמרי – מה שקובע את טיבו של הסרט הוא טיבו של הסרט, ולא אם "ככה זה היה" או אם הסרט "מבוסס על סיפור אמיתי". ואכן בסרט הזה, "סיפור פשוט", יוצריו לא כתבו בכותרות הפתיחה ש"הסרט מבוסס על סיפור אמיתי", אלא פשוט עשו סרט נפלא.

שמיים זרועי כוכבים

על רקע שמי לילה בהירים, שחורים, זרועי-כוכבים, עולות כותרות הפתיחה, כשמוסיקת הנושא של הסרט המלווה אותה יוצרת, בוודאי עם תמונת הכוכבים, תחושה של יציאה לדרך, של מסע, של ערגה, של געגועים, של כיסופים. התמונה הזו, של שמי לילה בהירים זרועי-כוכבים, בלוויית המוסיקה הזאת, תחזור עוד כמה וכמה פעמים בסרט, כשבמהלכו ייטענו השמיים זרועי-הכוכבים הללו במשמעותם, הן לגבי גיבור, או מוטב לומר – גיבורי הסרט, והן בכלל, וזו גם תהיה התמונה האחרונה של הסרט, שעליה יעלו כותרות הסיום.

סיפור פשוט של סיפור פשוט

במאי הסרט, דייוויד לינץ', התפרסם בסרטים ובסדרות הטלוויזיה שעשה לפני וגם אחרי "סיפור פשוט" - כמו "איש הפיל", "חולית", "קטיפה כחולה", "טווין פיקס", "לב פראי" ו"מלהולנד דרייב" - בסגנונו הקולנועי הכמו-סוריאליסטי הביזארי, והם עשויים כמעין פאזלים מורכבים קשים להרכבה, הכוללים בתוכם בערבוביה מטלטלת מוטיבים שונים ומשונים, כמו חלומות, אופל, מאגיה, מכונות תעשייתיות, זהויות מפוצלות ועוד. ואולם ב"סיפור פשוט" התאים עצמו לינץ' לסיפור הפשוט, ויצר את הסרט בכלים הקולנועיים הפשוטים ביותר, כשמכל סגנונו הלינצ'י הכול כך מאופיין לא נותר בסרט הזה כמעט ולא כלום, לבד אולי מהשוטים של המכונות החוצות את רחובה הראשי השומם והדומם, ולפיכך גם המאיים, של העיירה. ויתרה מכך – כדי לשמור וכנראה גם כדי להדגיש את פשטותו הישנה, של פעם, של סיפור הסרט, משתמש כאן הבמאי לינץ' באמצעי עריכה וצילום ישנים, של פעם, כאלו שכבר כמעט ולא נמצאים בשימוש בקולנוע של היום, כמו למשל דיזולב (מעבר תמונתי משולב משוט לשוט) ופייד אאוט (דעיכת התמונה לשחור מוחלט) ופייד אין (מעבר משחור גמור לתמונה מלאה), צילומים איטיים וארוכים וכיוצא בזה. ולא בכדי אמר לינץ' עצמו על "סיפור פשוט" ש"זה כנראה הסרט הכי ניסיוני שלי".

"דוד לייל קיבל שבץ, אבא"

הסרט נפתח בצילומים הנעים מעל שדות חקלאיים רחבים שקומפניין גדול עובד בהן, ומשם מעל לעיירה שבה מתחיל הסיפור, שעל המגדל בטבורה מופיע שמה, לורנס. ואז מעל לרחוב הראשי השומם שבו נוסע לאיטו טרקטור וכמה כלבים רצים. מוסיקת הנושא של הסרט נמשכת יחד עם התמונות הנעות מעל השדות והעיירה ומגבירה את תחושת המסע והערגה. וכך התמונה, תרתי משמע, לאיזה מקום ולאיזה סרט נקלענו, מתחילה להתבהר. על הדשא ליד אחד מבתי העץ בעיירה שוכבת אישה ומשתזפת. מהבית הסמוך יוצא אישה אחרת עם עגלת קניות. הם מברכות זו את זו לשלום. המשתזפת הולכת לביתה להביא

לעצמה משהו לאכול. בינתיים בבית הסמוך, ממנו יצאה האישה השנייה, נשמע קול חבטה. אחרי זמן מה האישה המשתזפת שבה מביתה עם משקה ותופינים וחוזרת להשתזף ולבלוס. פייד אאוט ופייד אין. בבית עץ אחר, צבוע בחום אדמדם, נפתחת הדלת ויוצא ממנה גבר זקן, רזה וזקוף, לבוש חולצה כפתורים משובצת בלבן ואפור עם שרוולים ארוכים התחובה במכנסי הג'ינס הכחולים כהים שלו, שתחתיתם מקופלת החוצה, כפי שהיה נהוג בשנות החמישים, וחבוש מגבעת קש לבנה. הדלת נסגרת אחריו. הוא מביט סביב וחוזר ופותח את הדלת ואומר ליושבים בפנים, שאיננו רואים אותם, "אני ניגש לשם", מסתובב והולך. מהדלת יוצא אחריו עוד גבר זקן, לראש כובע מצחייה ירוק לבן, עם שער ארוך ושפם עבות לבנים, לבוש בחולצת כפתורים בהירה עם שרוולים קצרים ומעליה סרבל ג'ינס כחול בהיר, ובידו בקבוק בירה, והוא צועק אחרי זה שהלך "אנחנו מחכים לך".

הגבר שיצא הולך לבית שממנו יצאה האישה לקניות, דופק על הדלת וצועק "אלווין! אלווין סטרייט!". השכנה המשתזפת אומרת לו "לא ראיתי את אלווין היום". הגבר אומר לה "מישהו שאל אותך?" ושב וצועק אל מול הדלת "סטרייט, אתה מאחר". ואז הוא פונה ועוקף את הבית, הולך לחצר. אלווין גם לא שם. הוא נכנס לתוך הבית מהדלת האחורית. קול גברי אומר לו "היכנס, באד". באד שואל "מה קרה? איפה אתה לכל הרוחות? אני לא רואה שום דבר". עכשיו אנחנו רואים גבר זקן המוטל שוכב על הרצפה שאומר לו "אני פה, באד, לך בזהירות". באד שואל "מה קורה פה לכל הרוחות? למה אתה שוכב על הרצפה? השתגעתי? היינו אמורים להיפגש כבר לפני שעה". עכשיו גם השכנה נכנסת פנימה, רואה את הגבר הזקן על הרצפה, נבהלת, מרימה את הטלפון, שואלת "מה המספר של 911?". באד חוטף ממנה את השפופרת, אומר "אני צריך לצלצל לבר ולהודיע שאנחנו לא באים". האישה חוטפת ממנו את השפופרת בחזרה, "השתגעתי? האיש הזה קיבל התקף לב". לבית נכנסת, חוזרת, האישה שיצאה לקניות, נבהלת, שואלת, מגמגמת, "אבא, מה כל הצעקות האלו?", ואז שואלת אותם "מה עשיתם לאבא שלי?". האב, אלווין סטרייט, גבר זקן עם זקן לבן, לבוש בג'ינס וחולצת משבצות, מתרומם לאט ומעט מהרצפה. בתו, רוזי, שואלת אותו "אתה בסדר, אבא", והוא עונה לה "רק תעזרי לי לקום, חמודה".

מכונית, בה נוהג באד כשלידו אלווין ומאחור הבת רוזי, נוסעת מקרטעת בדרך עפר רחבה בעיירה. המכונית עוצרת. הבת יורדת. אחריה אלווין יורד ממנה בכוחות עצמו. באד נוסע. עכשיו אנחנו רואים לראשונה את אלווין באופן מלא. בן 73, רזה, גבוה, עם זקן קצר לבן, מעט כפוף, לבוש במכנסי ג'ינס מהוהים עם חגורת עור עבה, חולצה משובצת אדום-שחור עם שרוולים ארוכים – כשבכיסה, בכל חולצה שלו, תמיד, מבצבצת חפיסת סיגרלות של

"סווישר סוויטס" - ומעליה כתפיות (שלייקס) עור שמצטלבות מאחור, לראשו מגבעת בוקרים בסגנון המערב הפרוע. והוא מהלך, לא צולע ולא מקרטע, אך נעזר במקל הליכה עשוי עץ. אבל כשהוא רואה, לפי השלט, שהביאו אותו למרכז רפואי, הוא אומר "אני לא נכנס" ופונה ללכת משם, אבל בתו תופסת אותו בשתי ידיה ואומרת לו "הבטחת לי, אבא". הרופא אומר לאלווין "הבוקר נפלת ולא הצלחת לקום מהרצפה. זה בגלל הירכיים שלך, אלווין. תצטרך להשתמש בהליכון כדי להסתובב". אלווין אומר לו "שום הליכון!". הרופא נכנע ואומר "אז תצטרך להשתמש במקל הליכה נוסף". הרופא גם אומר שצריך לעשות בדיקות, ועל כך אלווין אומר "שום בדיקות! וגם לא אשלם על צילומי רנטגן". הרופא מוסיף ואומר לאלווין שהוא צריך להפסיק לעשן ולאכול בריא יותר. אלווין לא עונה.

אלווין כבר בבית, לבוש בחולצת משבצות אחרת, שגם מכיסה מבצבצת חפיסת הסיגרלות. ראשו גלוי עתה, והוא מצית לעצמו סיגרלה. הבת רוזי מביאה לו לראות שובך שבנתה, והוא משבח אותה על עבודתה. היא שואלת מה אמר הרופא ואלווין אומר "הוא אמר שאחיה עד גיל מאה", והם שניהם צוחקים, מחייכים, מבינים. היא עושה כלים, אלווין קם, חובש את המגבעת ונשען על שני מקלות ההליכה, אחד בכל יד, הולך לכסח את הדשא בחצר. הוא מתיישב על מכסחת דשא ישנה בצבע אדום דהוי, סיגרלה כבויה בפיו, המקלות מאחור, ומתניע. המכסחה מתניעה אבל לא נוסעת. הוא מכבה את המנוע. לוקח את אחד המקלות מכה בו את המכסחה על ההגה כאילו הייתה אתון עיקשת וצועק "לעזאזל".

עכשיו בחוץ כבר קצת חשוך. רוזי צובעת כלובי ציפורים והוא לידה מתקן את המכסחה. הוא מביט בשמיים המתכסים עננים, ואומר "לא נכסח את הדשא היום, מתקרבת סופה".

לילה. הם יושבים בבית. בחוץ, רואים ושומעים מבעד לחלונות גשם חזק ורעמים וברקים. אלווין אומר "אני אוהב סופות ברקים", והבת אומרת "גם אני, אבא". הטלפון מצלצל. רוזי רצה לענות. אנחנו נשארים איתו, שומעים אותה ורואים על פניו שמה שנאמר בשיחה מכאיב לו מאד, "הלו? מדברת רוז. כן, לייל? אוי ואבוי לי! מתי? בסדר. אמסור לו. כן, טוב, שלום". ואז היא חוזרת ואומרת לאלווין "זה היה בופי, דוד לייל קיבל שבץ, אבא".

אז כמובן שהטלפון המבשר על השבץ שחטף אחיו של אלווין, לייל, למרות שעדיין אין לנו שמץ של מושג מה היחסים או מה קרה ביניהם, הוא, כפי שאנחנו מבינים ותכף גם נראה, המאורע המחולל של סיפור המסע, מילולית, של הסרט הזה. והחלק הזה של הסרט, בין תחילתו לבין המאורע המחולל, כך בכל סרט בן שלוש מערכות כמו זה, הוא הפתיחה. ובפתיחה כאן אנחנו למדים מיהו הגיבור שלנו, אלווין סטרייט. גבר זקן נטוע במקומו כעץ עתיק, עיקש כשמונה חמורים. הוא חי בגפו עם בתו המבוגרת האיטית בדיבורה, שעדיין איננו יודעים, ויכולים רק לנחש, מה הבעיה שלה או מה קרה לה שזה הגיע כדי כך. אנחנו גם למדים מי הם החברים שלו, גברים זקנים כפריים, אנשי עמל, עובדי כפיים פשוטים ועיקשים, כמותו, עם מנהגים ונוהגים קבועים ומקובעים. כדי כך שהחבר שלו, שמוצא

אותו מוטל על רצפת ביתו, לא נחפז לטפל בו או לברר מה קרה לו, אלא נוזף בו על שהוא מאחר לפגישתם הקבועה. אנחנו למדים זאת גם מאופני התנהגותו, מדרך דיבורו, מלבושו, מסירובו לטיפול רפואי, מחפיסת הסיגרלות הקבועה בכיסו, מהכול. והנה מתקרבת עכשיו ומתחוללת סערה. ובקולנוע, כמו גם בספרות, סערה חיצונית מתקרבת מבשרת תמיד את בואה של סערה פנימית. וכאן אכן הסערה מתרחשת לא רק בשמיים, אלא גם בחייו של אלווין, וזו הידיעה על מה שקרה לאחיו לייל, והיא סוחפת אותו וגם תגרום, כמו שעושה סערה, לעקירתו ממקומו, ותיקה איתה בכנפיה את אלווין למקומות אחרים, בכל המובנים, מאלו שהוא נמצא או היה נמצא בהם, באורח כל כך ברור ועמוק ומושרש, עד עכשיו.

"הוא לא יגיע אפילו לגרוטו"

בבוקר שלמחרת סופת הלילה אלווין מכסה את הדשא במכסחה הישנה שהוא הצליח לתקן. בבית הבת רוזי מדברת בטלפון. "לא, בובי, הוא לא אמר הרבה. שניהם כאלה עקשנים... אני לא יודעת מה הוא מתכנן לעשות". אלווין עוצר את המכסחה ומצית לעצמו סיגרלה.

לילה. רוזי מביטה החוצה דרך החלון, כביכול רואה, אבל למעשה, כך אנחנו מבינים על פי מוסיקת כלי המיתר המתנגנת, היא חולמת, עורגת, מדמיינת, כדור מתגלגל וילד רץ אחריו ולוקח אותו בידיו. עיניה דומעות. אביה פונה אליה, "רוז, חמודתי, אני חוזר אל הדרכים. אני חייב לנסוע לבקר את לייל". והיא תמהה, שואלת אותו, "אבל אבא, איך תיסע?".

בבוקר, בחצר, היא ממשיכה בטיעוניה – "העיניים שלך במצב לא טוב. לכן אתה לא נוהג במכונית. דוד לייל גר בוויסקונסין במרחק של 500 קילומטר. וגם אין אוטובוס למאונט-ז'ון. הירכיים שלך במצב גרוע. אתה בקושי עומד שתי דקות רצופות. וכשאתה כן עומד זה הקול שאתה משמיע", היא מחקה את קול האנחה-חריקה שהוא משמיע. אלווין צוחק והיא ממשיכה, "אתה בן 73, נולדת כשקלווין קולידג' היה נשיא ארה"ב. ואני לא אוכל להסיע אותך לשם". הוא עונה לה "רוז, חמודה, לא מתתי עדיין", והיא שואלת אותו "מה אנחנו בונים, אבא?". במקום תשובה אנחנו רואים את רוז קונה בסופרמרקט הרבה נקניקיות ובשר ומזון משומר לסוגיו והיא מסבירה למוכרת ש"זה בשביל אבא שלי, לנסיעה שלו. הוא נוסע לוויסקונסין. שאלתי אותו איך הוא מתכוון להגיע לשם, אבל הוא לא אומר".

אלווין מלחים בחצר משהו במה שנראה כמו קרון מטען נגרר לרכב. הוא קונה דברים בחנות אייס, שלבד מהמוכר, שהוא אחד מחבריו, נמצא שם עוד אחד מחבריו, המשופם. כשהוא רואה שאלווין קונה 60 ליטר דלק, שואל אותו "בשביל מה אתה צריך כל כך הרבה דלק, אלווין?". אלווין לא עונה לו, והוא קונה גם תפסן. ואז המשופם שואל אותו "בשביל מה אתה צריך את התפסן, אלווין?", ועל זה אלווין עונה לו "כדי לתפוס".

אלווין משלים בחצר את הכנותיו. בתו מביטה בו. הוא עולה למכסחה, מתניע אותה ונוסע לאחור ומחבר אותה לקרון המשא שבנה, העשוי עץ ומכוסה ביריעת ברזנט. הבת אומרת "אוי לא, אבא", ושבה ואומרת "אוי לא, אבא". בלילה האב והבת מדברים. היא אומרת לו "הקרון כבד מדי בשביל זה. זו מכסחת דשא, אתה מתכוון לנסוע במכסחת דשא למדינה אחרת?". הוא עונה, עיניו בוכיות, "רוזי, אני חייב לנסוע לבקר את לייל. ואני חייב לעשות את המסע הזה לבדי. אני יודע שאת מבינה". הבת שותקת. עיני שניהם בורקות. שוב נכנסת מוסיקה, ומסמנת לנו את עוצמת רגשות הערגה והגעגועים המשותפים להם. ואז היא אכן אומרת לו "אני מניחה שכן". והוא אומר לה "הביטי בשמיים, רוזי, השמיים זרועי כוכבים הלילה". ועכשיו גם אנחנו רואים את שמי הלילה זרועי הכוכבים מעוררי הכיסופים.

וזה המקום לומר מילה על תפקידה של המוסיקה בסרטים. פס הקול המוסיקלי הוא הדבר האחרון ש"מולבש" על הסרט לאחר סיום שלב העריכה, לפני יציאתו למסע אל לב צופים. ותפקידה של המוסיקה בסרט הוא לתת את הכיוון המדויק האחרון, במקומות בהם צריך עוד לשפר וללטש, למסע הרגשי שהסרט אמור להוליך את הצופים. כאן, למשל, הוספה לשיחת ההסכמה בין האב לבתו מוסיקה שתפקידה לחבר את הצופים לתחושות הגעגוע והערגה המחברים בין השניים למשהו, לאו דווקא לאותו דבר, שאבד לכל אחד ואחת מהם.

השחר מפציע. השמש זורחת. אלווין, רכוב על מכסחת הדשא שלו הרתומה לקרון שבנה, נוסע, מאוד לאט כמובן, מתחיל את מסעו אל אחיו. עכשיו המוסיקה משתנה מערגה ליציאה למסע, לתקווה. בחנות של אייס החבר המשופם מביט דרך חלון הראווה החוצה ואומר לחבריו "זה לא ייאמן. זה אלווין והוא נוהג במכסחת הדשא שלו". החברים שלו יוצאים עכשיו מהחנות לכביש, מקיפים את המכסחה הנוסעת במהירות פחותה מהליכת אדם, וצועקים עליו, כמה כלבים מצטרפים אליהם ונובחים גם הם בקול גדול – "מה אתה מתכוון לעשות? בשם אלוהים, אלווין. יעיפו אותך מהכביש". הוא לא עונה להם וממשיך בנסיעתו. הם נעצרים, מיואשים, מביטים אחריו. מנהל החנות אומר בעצב "הוא לא יגיע אפילו לגרוטו". אוולין ממשיך בנסיעתו, בחינת "הכלבים נובחים אבל השיירה עוברת".

"מסכן אלווין"

הוא נוסע עכשיו במכסחה הקטנה שלו הגוררת קרון מטען בצד הכביש החוצה את השדות החקלאיים שמחוץ לעיירה, לכאורה כמו בכל סרט אמריקני של מסע במרחביה, אבל לאט. מוסיקת המסע, שהחלה ללוות את הסרט כשיצא לדרכו, מתגברת והיא קצבית יותר והסרט עכשיו כולו תמונות ומוסיקה של מסע. השמיים מעוננים, אבל לא יורד גשם. הוא חולף על פני קומביין הקוצר בשדות ועל פני שדות תירס והוא מאושר. הוא חולף גם על פני אישה התולה כביסה בחצר ובנה לידה ומנופף להם לשלום והם מנופפים לו חזרה. הוא מוציא נקניקיה מארגז קטן מאחוריו, אוכל אותה, מיטיב את ישיבתו וממשיך בנסיעה. וכל הזמן הזה פס הקול כולו מוסיקת המסע. עכשיו הוא חולף על פני עוד שדות ועל שלט המורה, עם ציור הכולל גם צלב, שהעיר גרוטו נמצאת כשמונה קילומטרים לפנים. ואז משאית ענקית חולפת על פניו ברעש ובצפירה עזה, מתגברת על מוסיקת המסע ומעלימה אותה, וגם מעיפה לו מהראש את הכובע. אלווין עוצר בצד. המוסיקה נפסקת ועכשיו זהו פס-הקול המציאותי לכאורה (כי זה סרט) של הסביבה בה מתרחשים הדברים. אלווין יורד

עם שני מקלות ההליכה שלו להביא את הכובע משולי הכביש, חובש אותו מחדש, חוזר למכסחה שלו ושב ועולה עליה. אבל כשהוא מנסה להתניע אותה מחדש, היא לא מתניעה. הוא עומד על הכביש ומנסה לעצור מכוניות. מנופף בידיו ובמקלותיו. אוטובוס עוצר לו. האוטובוס מסיע טיול של נשים זקנות, ששמחות למראה גבר בגילן, לגרוטו. תמונת וקול האוטובוס הנוסע מאיתנו מתחלפת לתמונה וקול של משאית הנוסעת אלינו, כשעל ארגז המטען שלה ישוב אלווין על המכסחה שלו, מגבעתו על ראשו, כשהוא אוחז בה בידו שלא תעוף, הקרון שלו רתום מאחורי המשאית, המחזירה אותו ללורנס. בחנות אייס, הצופה המשופם קורא לכולם לבוא, והחברים מגיעים לחלון הראווה ורואים את אלווין החוזר מושפל, מוכה, כואב, מנוצח, מובס, ממסעו שלא צלח. הם מתעצבים, עצובים בשבילו, ובאד, זה שמצא אותו בבית מוטל על הרצפה, מפטיר בכאב, "מסכן אלווין".

חזרתו הביתה מובס ומושפל - כלומר כישלוננו, בשלב זה, של המסע אליו יצא, ומפח הנפש הנורא שבא איתו - היא נקודת המפנה הראשונה, המסיימת את המערכה הראשונה ותתחיל מיד את השנייה, שהרי ברור שקושי ומכשול לא יעמדו בדרכו של גבר זקן עיקש כאלווין.

הפעם זה יצליח

רוזי יושבת בביתה עם השכנה ומספרת לה ש"האיש שנהג בטנדר הביא את אבא שלי הביתה". ואז עובר לידן אלווין, צועד עם מקלו, בידו רובה, והוא יוצא לחצר. השכנה שואלת "מה אבא שלך עושה עם הרובה?". רוזי לא יודעת. אבל אנחנו, כולם, רואים מה הוא עושה עם הרובה - הוא יורה במכסחת הדשא, "הורג" אותה כמו שהורגים במערבונים סוס ששבר את הרגל או שלא יכול להמשיך יותר ללכת או לדהור. המכסחה עולה באש.

אלווין במגרש המכירות המקומי של "ג'ון דיר", יצרני הטרקטורים והכלים החקלאיים הירוקים, רוכש במעט כספו מכסחת דשא ירוקה "חדשה", בת שלושים. והוא רוכב עליה החוצה זקוף וגאה בין כל הטרקטורים והקומביינים הענקיים שבמגרש המכירות, כמו סנאי בין דינוזאורים. והוא שב וחוזר למסעו. וגם מוסיקת המסע חוזרת ומתגברת ומלווה אותו בדרכו. וגם הפעם חולפת על פניו משאית גדולה, אבל הוא לא אוחז במגבעתו אלא רק מיישר אותה על ראשו, והיא לא עפה. זאת כי הוא למד לקח ותפר, כפי שניתן להבחין בעין צופים חדה, מסביב למגבעתו שורה של מטבעות שמכבידות אותה וגורמות לה לשבת היטב על ראשו. והפעם הוא מגיע לגרוטו, ואף חולף על פני הכנסייה המפורסמת שם העשויה כולה מצדפים, כך שעכשיו אנחנו הצופים חשים ויודעים שהפעם המסע שלו יצלח.

בתוך כך מתווסף כאן לסרט, באופן חד וברור, גם הפן הדתי, הנוצרי, של מסעו של אלווין. כלומר שזהו לא רק מסע של תיקון והשלמה במובן האנושי, אלא גם במובן הדתי, הנוצרי. וזו לא רק כנסיית הצדפים שהיא תחנה חשובה, כך מתברר, במסעו הזה, אלא גם העובדה שאלווין נוסע לאחיו שגר במקום ששמו מאונט-זיון, כלומר הר-ציון. אלא שזה כמובן איננו מסע של עליה לרגל במובנו היהודי, אלא מסע נוצרי שבהמשך גם נבין את אופיו ומהותו.

"אין יום שהיא לא מתה מגעגועים לילדים"

המסע נמשך בין גבעות קטנות מוריקות. המכסחה חונה בשולי הכביש ואלווין נשען על מקלו מלקט עם התפסן עצים יבשים וזרדים כדי להתקין מהם מדורה. השמש שוקעת. לילה. אלווין מעשן סיגרלה ליד המדורה. הכול נראה עכשיו טוב, כמו שהוא רצה. דיזולב, בוקר. הוא ממשיך במסע. כנראה שקצת יותר קר, כי הוא לובש מעיל דק משובץ מעל

חולצת המשבצות שלו. עוקפת אותו מכונית פרטית. בהמשך הדרך עומדת נערה מניפה ידה לטרמפ. המכונית לא עוצרת לה. עכשיו אלווין חולף על פניה, נערה בג'ינס וחולצת משבצות, על גבה תרמיל, נראית זועפת, הוא מנופף לה לשלום. היא לא מנופפת לו חזרה. לילה. אלווין יושב ליד המדורה ומטפל בה. הנערה האבודה מגיעה, אומרת "לא הצלחתי לתפוס טרמפ". אלווין מציע לה אוכל, נקניקיה עם זרד כשיפוד. הנערה מעווה פניה, אבל אין לה משהו יותר טוב לאכול. היא מתיישבת ליד המדורה, תוקעת את השיפוד בנקניקיה ושמה אותה מעל האש. הם שותקים. ואז היא פתאום אומרת על המכסחה ואולי על הקרון שלו, ואולי גם עליו, "איזה גרוטאה". אלווין נעלב, אומר לה "תאכלי בשקט". היא אוכלת, מסיימת את הנקניקיה, היא הייתה רעבה. ואז היא שואלת אותו "כמה זמן אתה בדרכים?", והוא משיב "רוב חיי אני נוסע", והוא מתחיל לספר לה, לנערה הזרה, ובעצם לנו, קצת על חייו – "אשתי פרנסיס ילדה 14 תינוקות. שבעה מהם נשארו בחיים. בתי רוזי גרה אתי. פרנסיס נפטרה ב-81". ואז הוא שואל אותה "איפה המשפחה שלך? ... את בורחת?", אבל היא לא עונה. והוא ממשיך ושואל "באיזה חודש את?", ועל זה היא עונה, "חמישי". הוא שולח אותה להביא לעצמה שמיכה מהקרון. וכשהיא שבה ומתעטפת בשמיכה, היא אומרת לו "המשפחה שלי שונאת אותי. הם ממש ישנאו אותי כשזה יתגלה להם". מתברר שהיא לא סיפרה להם, "איש לא יודע. אפילו לא החבר שלי". הוא אומר לה "אולי הם יכעסו, אבל מיטה חמימה וקורת גג נשמעים הרבה יותר טוב מאשר לאכול נקניקיה על שיפוד עם זקן שנוסע על מכסחת דשא".

ואז הוא ממשיך ומספר לה "בתי רוז היא... יש שקוראים לה 'איטית', אבל היא לא כזאת. יש לה מוח כמו מלכודת דובים כשמדובר בעובדות. היא מארגנת הכול בבית ו... היא הייתה אימא ממש טובה. היו לה ארבעה ילדים. לילה אחד מישהו אחר שמר על הילדים ופרצה שריפה. בנה השני נכווה קשה. לרוז לא היה כל קשר לזה, אבל בגלל המצב שלה הרשויות החליטו שהיא לא כשירה לטפל בילדים ולקחו ממנה את כולם. אין יום שהיא לא מתה מגעגועים לילדים". וכשהוא אומר זאת אנחנו שבים ורואים את רוזי בביתם מתבוננת החוצה בערגה, ועכשיו אנחנו מבינים גם למה. ואז הוא מוסיף ש"כשהילדים שלי היו ממש קטנים נהגתי לשחק איתם במשחק. נתתי לכל אחד מהם מקל, אחד לכל אחד מהם, אמרתי להם 'שיברו את זה'. מובן שהצליחו, בקלות. ואז הייתי אומר 'קישרו את המקלות בצרור ונסו לשבור אותם'. מובן שלא הצליחו. ואז הייתי אומר להם שהצרור הזה הוא המשפחה". הוא מציע שהיא תישן בקרון ושהוא יישן בחוץ, "כשאני מביט בכוכבים זה עוזר לי לחשוב". אבל הנערה אומרת שזה בסדר, שהיא תישן בחוץ. אלווין מתקשה לקום. היא עוזרת לו לקום. הוא נכנס לקרון. היא נשארת ליד האש.

צרור של קלישאות וקצת פשיזם

בוקר, השמש זורחת. אלווין יוצא מהקרון, מביט סביב. הנערה כבר לא שם. מתחילה מוסיקה. ואנחנו רואים את שהוא רואה – הנערה הותירה שם צרור זרדים עטוף בסרט. היא הבינה, חזרה הביתה. והתמונה והמוסיקה מדגישים, דוחפים לנו את המסר של הסרט על האחוה המנצחת, לא בכפית אלא ממש בקילשון, בתופים ובחצוצרות, בתמונות ובמחולות. אלא שסיפור המשל הזה על צרור הזרדים – שכל אחד מהם ניתן לשבירה בקלות אבל ביחד הם בלתי שבירים – שאלווין מספר לה, ולנו, כאילו הוא האדם הראשון עלי אדמות שהגה עכשיו את המשל הזה, הוא כמעט בגדר בדיחה. שהרי מדובר במשל עתיק יומין, בן אלפי שנים, שהפך כבר מאז לקלישאה נדושה ומתישה, שאין אדם עלי אדמות, חוץ אולי מהנערה האומללה, שלא שמע אותו בחייו הרבה פעמים ומהרבה מבוגרים וזקנים "חכמים ומנוסים".

ויותר מכך – סמל הזרדים המאוגדים הללו, לעיתים כרוכים בגרון או שניים, ששימש ועדיין משמש בסמלי שלטון רבים ברחבי העולם, נודע לשמצה כשהפך בשנות השלושים של המאה הקודמת למקור שמה וכמובן לסמלה של התנועה הפשיסטית האיטלקית בהנהגתו של בניטו מוסוליני. "מקור המילה פשיזם", מספרת לנו וויקיפדיה, "הוא סמל ה-פּאַשֶׁס, פּקֶסס בלטינית – צרור זמורות שעוטף גרזן, ושסמל ברומא העתיקה את הסמכות והעוצמה של השלטון. סמל זה ביטא את הרצון להחזיר את איטליה לתפארת העבר והוא צורף לסמלי הארגונים והמפלגות הפשיסטיות". ולא צריך לשכוח, ובטח לא להשכיח, גם את זה.

"הכי גרוע בזיקנה זה שאתה זוכר את נעורייך"

אלווין ממשיך במסעו, עוד דרך ארוכה לפניו. עננים מכסים את פני השמיים ומתחיל לרדת גשם. אלווין פונה מהכביש ומוצא מסתור מפני הגשם במחסן ישן נטוש. הוא יושב שם על המכסחה שלו. אין מוסיקה, רק מראות וקולות גשם סוחף, ברקים ורעמים, מצית לעצמו סיגרלה וממתין שהגשם ייפסק. דיזולב. הגשם פסק והוא ממשיך במסעו, גם מוסיקת המסע מתחדשת, בשורה של דיזולבים של תמונות שדות חקלאיים. עכשיו חולפים על פניו כמה מאות רוכבי אופניים באיזה תחרות ספורטיבית, והמוסיקה דועכת ונעלמת. אלווין עוצר בצד, נעמד במקומו ונותן להם לעבור על פניו. הנעורים חולפים על פניו, על פניו, ומהר.

לעת ערב הוא נכנס עם המכסחה והקרונן למתחם שהיית הלילה של רוכבי האופניים שכבר התמקמו שם, והם מקבלים אותו במחיאות כפיים. הלילה יורד והוא יושב על ספסל ליד מדורה ומדבר עם בחור צעיר, שאומר לו "כשאתה צעיר אתה לא חושב על הזיקנה", ואלווין עונה לו "בצדק". הצעיר אומר "בוודאי יש משהו טוב בהזדקנות", אבל אלווין אומר ש"אני לא מוצא משהו טוב בלהיות גם עיוור וגם פיסח, אבל אני יודע להבחין בין החיטה למוץ ולא לעשות עניין מדברים קטנים". לבסוף הצעיר שואל אותו "אז מה הכי גרוע בלהיות זקן, אלווין?", ואלווין עונה ש"הכי גרוע בזיקנה זה שאתה זוכר את נעורייך"

"לא. אתה לא יכול לעזור לי. איש לא יכול לעזור לי"

כבר יום והוא ממשיך במסעו, חוצה בדרכו עיירה, ומכוניות ומשאיות עוקפות אותו. דיזולב, הוא כבר בהמשך הדרך, בין שדות, מכונית פרטית עוקפת אותו. לפתע נשמע קול חבטה. אלווין עוצר את מכסחת הדשא שלו ויורד, צועד עם שני מקלותיו, לראות מה קרה. המכונית עומדת באמצע הכביש, פגועה קצת בקדמתה. הנהגת דופקת בתיסכול על מכסה המנוע שהתרומם. על הכביש שוכב צבי מת. היא התנגשה בצבי. אלווין שואל אותה אם הוא יכול לעזור. האישה עונה בכעס, כשהיא מסתובבת אנה ואנה בטירוף, "לא. אתה לא יכול לעזור לי. איש לא יכול לעזור לי. ניסיתי לנהוג עם אורות. ניסיתי לצפור. צרחתי מחוץ לחלון. פתחתי את החלון ודפקתי על הדלת, השמעתי את 'פאפליק אָנְמִי' בקול רם. התפללתי לפרנסיס הקדוש מאסיסי ולכריסטופר הקדוש. ניסיתי כל מה שאדם יכול לעשות, ועם זאת כל שבוע אני נתקעת בצבי אחד מינימום. פגעתי ב-13 צבאים בשבעה שבועות בכביש הזה, אדון. ואני חייבת לנסוע כל יום בכביש הזה, שישים קילומטר הלוך וחזור לעבודה. אני חייבת לנהוג לעבודה וחייבת לנהוג הביתה. מאיפה הם מגיעים בכלל?". היא מתכופפת לצבי, נוגעת בו, קמה ואומרת "הוא מת", והיא פונה וצועקת לעבר אלווין "ואני כל כך אוהבת צבאים". ואז היא נכנסת למכוניתה וממשיכה לה בדרכה, מותירה את גופת הצבי ואת אלווין באמצע הכביש. אלווין מביט בגופת הצבי, בוחן אותה. מוסיקת המסע חוזרת, איטית יותר ועצובה. אבל ככה זה בחיים, אומרת לנו הסצינה הזאת

במונולוג של האישה שהתנגשה בצבי והרגה אותו, איך שלא תיסע ומה שלא תעשה בחיים, בסופו של דבר לא תוכל לחמוק מההתנגשות במוות, של אחרים וגם שלך.

השומרוני הטוב

הוא ממשיך במסעו, כשקרני הצבי, שבערב הוא אכל מבשרו, תקועים בחזית הקרון שהוא גורר, בין שדות חקלאיים ויערות. לפניו תמרור המורה על ירידה תלולה. ביישוב למטה יושבים כמה אנשים וצופים בכבאים המתרגלים כיבוי שריפה של בית ישן. אלווין נוסע בירידה ולפתע הוא מאבד את הבלמים ומכסחת הדשא עם הקרון דוהרת במורד הכביש, מבלי שאלווין מצליח להשיג עליה שליטה. הצופים בתרגיל האש רואים את המכסחה הדוהרת מולם בירידה ומבינים שמהו לא בסדר. אלווין מנסה להשתלט על המכסחה, אבל היא דוהרת במהירות מטה על הכביש, ורק לבסוף, למטה, במישור, הוא מצליח לעצור. הצופים בשריפה ממהרים אליו. אלווין מבוהל, מתנשף. אחד מהם שואל אותו "אדוני, אתה בסדר?". אלווין לא מצליח לענות. האיש מתקרב אליו, אומר לו "אדוני, יש לך מזל שלא התהפכת". אלווין מהנהן בראשו וממשיך להתנשף, ואז אומר "כנראה שהרצועה נקרעה". "אני לא אתפלא", עונה לו האיש, "אין לך בלמים בקרון, נכון? אני עבדתי במפעל ג'ון דיר שלושים שנה. שמע לי, לא סוחבים קרון מאחורי מכסחה נוסעת. על כל פנים לא במורד גבעה שכזאת". הוא מושיט לאלווין את ידו ומציג עצמו, שמו דן. אחרי שאלווין יורד ממנה, האנשים מפנים את המכסחה מהכביש אל הדשא שבין הבתים. דן פותח את מכסה המנוע, בודק, ופוסק "לא תיסע לשום מקום הלילה. חוץ מזה שהרצועה נקרעה יש לך גם בעיות בתמסורת. לאן אתה נוסע, אלווין?", "למאונט-זיון". האנשים סביבו לא מבינים, "למאונט-זיון בוויסקונסין?! לפניך עוד מאה קילומטרים של גבעות. זה מעבר לנהר המיסיסיפי. מה יש במאונט-זיון?". "אחי גר שם". "אז למה לא לקחת את המכונית שלך?". "אין לי רישיון נהיגה". "הוא לא יכול לבקר אותך?". "הוא עבר שבץ קשה". הם מנסים לברר מהיכן הוא מגיע, וכשהוא אומר להם שמלורנס, הם די נדהמים. "כמה זמן אתה בדרכים?", שואל אותו דן. "מה התאריך היום?". "השמונה באוקטובר". "חמישה שבועות", משיב אלווין. דן מצביע על הקרון ושואל "ישנת בזה?". "זה הבית הנייד שלי". "איפה הקמת מחנה?". "בשדות. אני לא נוסע בלילות". דארל, אשתו של דן, תמהה, "לא פחדת להיות לבד? יש היום אנשים מוזרים בכל מקום". "גברתי", עונה לה אלווין,

"לחמתי בשוחות במלחמת העולם השנייה. למה שאפחד משדה תירס באיווה?". דן מציע לו ש"עד שנתקן את המנוע שלך, למה שלא תקים מאהל בחצר שלנו". אלווין מקבל בשמחה ובתודה את ההצעה.

פייד אאוט. פייד אין. דן עוזר לאלווין, שהתמקם כבר במוסך, לבנות מעין חופה מיריעת הברזנט כדי להגן עליו מהגשם, אם יבוא. פייד אאוט. פייד אין. לילה. אלווין מצית לעצמו סיגרלה ב"בית" החדש, מביט בשמי הלילה, והוא ואנחנו שוב רואים את הכוכבים בשמיים. התקלה המתגלה עכשיו במכסחה, ושמונעת, בוודאי זמנית ואולי בכלל, את המשך מסעו של אלווין, היא נקודת המפנה השנייה בסרט, המסיימת את המערכה השנייה, ומתחילה את המערכה השלישית, שבה או שאלווין ייאלץ – שוב, כמו שקרה לו בתחילת הסרט והמסע עם המכסחה הישנה – לחזור הביתה מבלי להשלים את מסעו, או שהופעתו כאן של דן, "השומרני הטוב" [ולמי מכם שלא יודע מה זה, הנה וויקיפדיה – "מונח המתאר סיוע של אדם אחד לאחר, שניתן מתוך רצון להיטיב לזולת, ללא ציפייה לתמורה. מקור הביטוי הוא בברית החדשה"] - וכפי שכבר אמרנו זהו סרט מסע נוצרי למהדרין - מבשרת שכן, שהוא יצליח בעזרתו של דן לתקן את המכסחה ולהמשיך וגם להשלים את מסעו, וגם - זה עדיין לא ברור, והדבר יתברר לנו רק בסוף הסרט - אם אלווין יצליח להגיע לאחיו לייל בזמן.

"אני רוצה לסיים את המסע הזה בדרכי"

בוקר. אלווין בודק את ארנקו, יש לו רק שטרות מעטים. הוא מתדפק על דלת ביתם של דן ודארלה. דן פותח, אלווין אומר "אני רוצה לטלפן לבתי ולדווח לה על מסעותי, אם אין לכם התנגדות. יש לכם במקרה טלפון אלחוטי?". דן מביא את המכשיר. אלווין מטלפן.

אנחנו רואים, בעריכה מקבילה, את שיחת הטלפון בין אלווין בחצר הבית לבין בתו בביתם שבלורנס. "אבא? אבא", צוהלת, נרגשת, מגמגמת, רוזי, "אני כל כך שמחה לשמוע אותך". במטבח ביתם דן אומר לדארלה "יעלה לו הון תועפות לתקן את המכסחה. לא נראה לי שיש לו סכום כזה". בלורנס רוזי עונה לשאלה של אביה, "השיק שלך מהביטוח הלאומי? הוא פה, אבא". אוולין מבקש מרוזי שתשלח לו את השיק. בבית בלורנס רוזי מחפשת נייר ועיפרון לרשום את הכתובת. אלווין מדמיין את התמונה וצוחק באהבה. רוז מוצאת עיפרון. במטבח דארלה אומר לדן "תסיע אותו, חמוד. ייקח פחות מחצי יום להגיע למאונט-זיון", ומוסיפה, "אתה איש טוב, דני רירן". רוז בלורנס מחזיקה מחברת בידה ואומרת לאביה בטלפון "הבנתי, אבא", הוא אומר לה "אני אוהב אותך, רוזי". והיא עונה לו "אני אוהבת אותך, אבא. להתראות אבא". אלווין נרגש, עיניו בורקות מדמעות.

אלווין יושב בסוכתו, מעשן ומבשל קפה. דן בא, מבקש להצטרף. "קח לעצמך כיסא", אומר לו אלווין, "תהיה אורח בחצר של עצמך". דן מתיישב, אומר "דיברתי עם התאומים אולסן והם מעריכים שיעלה לך בערך 250 דולר לתקן את המכסחה שלך". "זה כפליים מהמחיר הסביר", משיב לו אלווין, "אבל אני מניח שזה משום שהם תאומים, מה?". הם צוחקים. דן מציע להסיע אותו למאונט-זיון. אלווין עונה לו "אני מודה לך מאוד, אבל אני רוצה לסיים את המסע הזה בדרכי". דן מבין גם מצית גם לעצמו סיגריה והם מעשנים ביחד.

אחוזה חדשה, בראשיתית, הכרחית

הזקן מהחבורה המקומית מגיע בטנדר, מזמין את אלווין ללכת לשתות בירה. אלווין עונה "אני כבר לא שותה, אבל אשמח להחליף את הנוף", שם את מגבעתו, לוקח מקלותיו, ובא.

הם יושבים על הבר. המקומי שותה בירה, אלווין שותה חלב. "התמכרתי לטיפה המרה", הוא מספר, "כשחזרתי שתיתי בלי סוף. הייתי חדל אישים. הייתי מרושע, מטיף עזר לי להיגמל מהבקבוק. להבין למה שתיתי. המשכתי לראות פה את כל הדברים שראיתי שם". המקומי אומר "גברים רבים חזרו משם שתיינים כבדים". אלווין אומר לו "כולם מנסים לשכוח. אני מיד קולט את זה בגבר". המקומי מתחיל, מתקשה, לספר – "הייתה פעם אחת ... חיכינו לארוחה החמה הראשונה זה עשרה ימים. חשבנו שהגרוע מכול כבר מאחורינו ... היה קצין אפסנאות שהשיג יותר קפה לי ולחברים שלי. מטוס קרב תועה הגיח והטיל פצצת תבערה על אוהל האפסנאות ... כל החברים שלי ... הגרמני התרסק מולי על הגבעה ... ואני עדיין רואה את צלב הקרס שלו". הוא רועד ובוכה.

גם בעיני אלווין עומדות דמעות. הוא אומר "יש דבר אחד שאני לא מצליח להשתחרר ממנו. הפנים של כל החברים שלי עדיין צעירות. והעניין הוא שככול שלי נוספות שנים, רבות יותר השנים שהם איבדו. ולא תמיד אני רואה דווקא פנים של חבר. לפעמים אני רואה פנים של גרמנים. לקראת הסוף ירינו בחבר'ה ממש צעירים. אני הייתי צלף. במחוז ילדוטי למדת לירות כדי לצוד מזון. הם הציבו אותי בחזית, ממש ליד הקווים. ושם ישבתי וישבתי. מדהים מה אפשר לראות כשיושבים בתצפית. הייתי מחפש קצינים, אנשי קשר, תצפיתני ארטילריה, לפעמים הייתי מגלה עמדת ירי לפי העשן, והייתי יורה לתוכה. לפעמים זו הייתה רק תנועה בין העצים. היה לנו צופה ... בחור קטן. שמו היה קוץ'. הוא היה בחור פולני ממילווקי. הוא תמיד יצא לסיורים והיה ממש טוב בזה. סמכנו עליו והוא הציל את חיינו פעמים רבות. הוא היה בחור צ'יק קטן. פרצנו דרך הגדר החיה ... פתחנו בריצה בשטח הפתוח והגענו לחורש. התחלנו לספוג אש. אני התמקמתי בעמדה הרגילה שלי וראיתי משהו נע ממש באיטיות. חיכיתי עשר דקות. זה אז טוב, ואז יריתי. התנועה פסקה. למחרת מצאנו את קוץ' עם קליע בראש. הוא עשה דרכו חזרה לקווים שלנו. כל אנשי היחידה חשבו שצלף גרמני הרג אותו. כולם חשבו כך כל השנים. כולם מלבדי". אלווין רועד ובוכה. שני האחים לנשק שותקים.

לילה. אלווין יושב בסוכתו בחצר, עיניו בורקות, מביט בכוכבים, גם אנחנו רואים אותם. אנחנו בעיצומה של המערכה השלישית, שבה מתברר שבלי אחווה זה לא יילך, ללא עזרה ושיתוף לא יצליח אלווין להשלים את מסעו לחידוש האחוה, המקבל כאן, אם כן, כפל משמעות. במערכה הראשונה פירק או נטש לכאורה אלווין את מערכות האחוה הקיימות שלו, הן זו עם חבריו הזקנים והן זו עם בתו, כדי לצאת למסע לחידוש האחוה הנושנה,

הראשונית, עם אחיו. המערכה השנייה הייתה כולה מסע יחיד, אישי, אינדיבידואלי, במיטב מסורת האתוס האמריקאי, במציאות וגם בקולנוע, אל הגאולה האישית וגם הדתית, אל הארץ המובטחת. אבל במערכה השלישית מתברר עכשיו, לאלווין וגם לנו הצופים, שהחיים אינם מסע יחיד, כי אם מסע של אחים, של שותפים לדרך, ושאי אפשר בלי אחים ואחוה. ובעצם אלווין מייצר לו כאן, ואחרים גם מייצרים עבורו, אחווה או אחוות חדשות, שיאפשרו לו להשלים את המסע מסכם החיים הזה, לחידוש האחוה ולהשלמה עם אחיו. וכמובן שסיפור המלחמה הנושן שמספר עכשיו אלווין לאחיו למלחמה מייצג את האחוה הישנה, אחוות הלוחמים, זו שמושגת על ידי כך שאיש הורג את אחיו, ושבמקומה מציע לנו הסרט סוג של אחווה חדשה, בראשיתית, הכרחית, שבה כל איש תומך ועוזר לאחיו האדם.

בדרך לארץ המובטחת, ארץ ציון ירושלים שבויסקונסין

אחד מהאחים המכונאים התאומים אולסן שוכב מתחת למכסה. השני עומד לצידה. שניהם לבושים בסרבלי עבודה כחולים וכובעי מצחייה אדומים זהים מרוחצים בשמן מכונות. גם אלווין ודן שם, שניהם בחולצות משובצות. התאומים קצת רבים ביניהם, מסיימים את העבודה, ואחד מהם מסכם את המחיר – 247.80 דולר. אלווין מציץ בחשבון ואומר להם "לדעתי זה מחיר מוגזם יחסית לעבודה קלה, אתם לא חושבים?". הוא מתמקח איתם ומוריד את המחיר ל-180 דולר. דן בצד מחייך, גאה בזקן העיקש. וצריך אכן לשים לב – אלווין לא עומד מול האחים המכונאים לבדו. הוא עומד מול שני האחים הללו עם אחיו החדש שזה עתה רכש, עם דני, שתומך בו, נותן לו גב, בהתמקחות מול האחים אולסן. וכפי שכבר למדנו על הדימוי הקולנועי בראשית הדרך, הרי ברור שעומדים כאן לנגד עינינו זה מול זה הם שני צמדי אחים, התאומים הזהים אולסן מול אחי הנפש החדשים אלווין ודני.

אלווין מסביר לתאומים מדוע הוא נוסע לוויסקונסין – "אחי גר שם. לא ראיתי אותו עשר שנים. איש לא מכיר את חייך טוב יותר מאח שגילו קרוב לגילך. הוא יודע מי אתה ובמה אתה טוב יותר מכול אדם אחר. אחי ואני אמרנו דברים בלתי נסלחים בפעם האחרונה שנפגשנו, אבל אני מנסה לשכוח את זה. המסע הזה הוא וויתור גדול על גאוותי, אבל אני רק מקווה שאני לא מאחר את המועד". והוא מסכם ואומר להם "אח הוא אח אחרי הכול". כך שאם עד עכשיו לא הבנתם את המסר, הנה הוא מוגש לנו שוב, בכפול ואפילו בריבוע.

לילה אחרון לפני היציאה מחדש לדרך, אלווין ודני יושבים בחצר, מעשנים. דני אומר "אני הולך לישון. נתראה בבוקר לפני שתיסע". אלווין אומר "אני מתכנן לצאת מוקדם מאוד". אלווין קם נעמד לפני דני ומסיר בפניו, אות לכבוד והערכה, את הכובע. גם דני קם. אלווין אומר "אני רוצה להודות לך על טוב ליבך כלפי אדם זר". דני משיב "היה תענוג אמיתי לארח אותך, אלווין. כתוב לנו בהזדמנות". אלווין אומר "אכתוב". הם לוחצים ידיים.

עכשיו הגענו לפרק הסיום של הסרט. האחוה החדשה, המחודשת, עם "השומרונים הטוב" דן, הצליחה והתניעה מחדש את המסע, ואלווין יוצא שוב לדרך, להשלימו. הוא רק צריך עוד לחצות את הירדן, שאת תפקידו המיתי משחק כאן המיסיסיפי, כדי להגיע סוף סוף לארץ המובטחת, מאונט-זיון, ארץ ציון ירושלים שבויסקונסין, של האחוה וההשלמה, על סף סיום החיים, עם אחיו האהוב לייל, וכבר ברור לנו הצופים שזה אכן יצליח, זה יקרה.

"הוא קרוב כל כך שאני ממש מרגיש אותו"

הבוקר עולה, ועימו גם מוסיקת המסע. דן מציץ מחלונו. אלווין כבר יצא אל הדרך. הוא נוסע ברחוב הראשי של העיירה וממשיך בכביש היוצא ממנה, חולף לאיטו בדיזולבים על פני יערות ושדות חקלאיים, מתקרב לגשר שעל נהר המיסיסיפי. הוא עולה על הגשר, זוקף ראשו בגאווה. הנהר רחב ומלא הוד. הוא חוצה אותו. הוא בארץ המובטחת, וויסקונסין.

לילה. בית קברות עתיק. מפתח הכנסייה הקטנה יוצא כומר ובידו צלחת. הולך אל המדורה שהבעיר ויושב לידה אלווין. "ראיתי את המדורה שלך", אומר הכומר, "הבאתי לך ארוחת ערב". "תודה", משיב לו אלווין, "אבל אכלתי כבר", ומציע לכומר להצטרף אליו. הכומר מתיישב ואז אומר "שמתי לב שאתה נוסע בכלי רכב מיוחד במינו". "אתה לא הראשון שהבחין בכך, אבי", אומר לו אלווין, "העיניים שלי במצב גרוע, אני לא יכול לנהוג. ואני חייב להגיע לביתו של אחי. הוא קרוב כל כך שאני ממש מרגיש אותו". מתברר שהכומר יודע מיהו אחיו. ואלווין מספר לו "לייל ואני גדלנו בשיא הקירבה שיכולה להיות בין אחים. גדלנו בחווה במורקד, מינסוטה. עבדנו קשה. אמי ואבי כמעט והרגו את עצמם כדי שהחווה תצליח. ואני ולייל היינו הופכים את המטלות שלנו למשחקים. היינו חולמים לפעמים על מירוצים ועל הימורים, ועשינו כל מה שאפשר כדי לשכוח את הקור. אלוהים, איזה קור היה! הוא ואני נהגנו לישון בחצר בכל לילות הקיץ, אם לא ירד מבול. אחרי תשעה חודשים של חורף לא שבענו מהקיץ. היינו הולכים לישון עם שקיעת השמש והיינו

משוחחים זה עם זה עד שנרדמנו. היינו משוחחים על הכוכבים, תוהים אם יש עוד מישהו כמונו בחלל החיצון ועל מקומות שרצינו לנסוע אליהם. זה הקל על סבלנו". "אז מה קרה ביניכם?", שואל הכומר ואלווין משיב "זה סיפור עתיק כמו ספרי הקודש. קין והבל. כעס, יוהרה. מהול אותם בקצת משקה חריף, ולפניך שני אחים שלא דיברו ביניהם עשר שנים. אותו דבר שהכעיס כל כך את לייל ואותי כבר לא חשוב יותר. אני רוצה להשלים איתו. אני רוצה לשבת איתו ולשאת עיניים אל הכוכבים, כפי שנהגנו לעשות לפני זמן רב כל כך". והכומר פונה עכשיו לאלווין ונותן לו את ברכתו – "אדוני, אני אומר, אמן, כן יהי רצון".

הכומר, האב - בפגישה שנראית כאילו יזומה על ידי אלווין, שכנראה נפשו נזקקת לה - נותן עכשיו לאלווין – בדיעבד, ממש לפני השלמת המסע, כאילו שבלעדיה המסע אינו יכול להיות שלם ומושלם - את ברכת הדרך הדתית והמוסרית למסע ההשלמה בינו לבין אחיו.

לבד מזה, למרות שאנחנו יודעים לכאורה את המשמעות האוניברסלית של תמונת הכוכבים בשמי הלילה, שהסרט לכל אורכו חוזר ושולח אותנו להביט בהם ביחד עם אלווין, הנה עכשיו אלווין מוסיף לכך גם את המשמעות האישית, שלו ושל אחיו, של התמונה הזאת. ובכך גם מסכם את משמעותה עד כה, וגם מכין את התמונה שתסיים עוד מעט את הסרט.

"נסעת עד הנה בדבר הזה כדי לראות אותי?"

כבר יום. אלווין ממשיך בדרכו. עוצר בתחנת דלק. נכנס לבר שבתחנה, מתיישב על הבר, אומר לברמן "לא שתיתי שנים רבות, אבל אשתה לי בירה קרה". הוא שותה וזה טעים לו. "אני בדרכי לביתו של לייל סטרייט", הוא אומר לברמן, "תוכל לכוון אותי אל ביתו? לא ראיתי אותו זמן רב מאוד". הברמן מסביר לו, ובתוך כדי כך אנחנו עוברים בדיזולב לאלווין הנוסע בדרך עפר בין שדות ירוקים ובתוך יער מלא עצים. הוא כבר ממש קרוב. הוא מאוד נרגש. אבל פתאום המנוע שובק והמכסחה נעצרת במקומה. אלווין מנסה להתניעה, אבל לא מצליח. וכך הוא תקוע עכשיו בדרך, כל כך קרוב, אבל עם זאת כה רחוק, מאחיו. והוא יושב כך בכיסא המכסחה זמן רב, הזמן עובר בדיזולבים, וממתין בדרך העפר הריקה והשוממה, שאיש אינו עובר בה. ואז, כאילו משום מקום, נשמע קול מנוע ובדרך העפר מגיח מאחור טרקטור ירוק, גם הוא של ג'ון דיר, מעט גדול מהמכסחה של אלווין. כאילו הוא אחיה הבכור. הטרקטור עוצר לידו. הנהג מציע את עזרתו. ואז אלווין מנסה שוב להתניע את המכסחה והיא, כאילו בנס, נס של אחווה, פתאום מתניעה. הטרקטור הבכור עולץ ומתייצב לפני אחותו הצעירה ומוביל אותה בדרך ללייל. הטרקטור נוסע לאט והנהג מציץ מדי פעם לאחור, לראות שאלווין עדיין איתו. עכשיו הנהג מסמן לאלווין שבפניה הבאה מדרך העפר שם בית אחיו, והוא מנופף לו לשלום. אלווין מחזיר לו נפנוף של תודה, והטרקטור-האח מגביר מהירותו וממשיך לו בדרכו. אלווין פונה ימינה לשביל עפר צר, נוסע קצת ועוצר. מולו צריף קטן, ישן מאוד. מוזנח. כמעט מט לנפול.

אלווין מדומם את המכסחה ויורד ממנה, נוטל את שני מקלותיו וצועד עימם לעבר הצריף. הוא מתייצב כמה מטרים לפני הצריף וצועק בכל כוחו, "לייל!" ואז שב וצועק, חלש יותר, "לייל!". במרפסת הצריף עומדים להם כמה כסאות זנוחים, מרופטים. והנה, עכשיו נשמע קול קורא מתוך הבית, "אלווין!". דלת הצריף נפתחת ואל המרפסת יוצא איש זקן, צועד לאיטו עם הליכון, לבוש בגדים מרופטים, עטור זקן מוזנח ולראשו כובע צמר. הוא מביט באלווין הצועד עכשיו לקראתו, נעצר לפני המדרגות ומטפס אותן. הם נעמדים במרפסת זה מול זה וסוקרים אחד את השני. לייל אומר "שב, אלווין". אלווין מתיישב על אחד הכיסאות. גם לייל מתיישב. הוא נראה זקן שימיו ספורים, שבקושי חי. הם מביטים זה בזה

ושותקים. לייל מביט במכסחת הדשא והקרונ הנגרר החונים בקדמת ביתו, ושואל את אחיו "נסעת עד הנה בדבר הזה כדי לראות אותי?". אלווין משיב לו "כן, לייל". לייל עוצם את עיניו, נרגש,

בוכה, מביט באלווין. גם אלווין בוכה. הם שותקים. נרגשים, נסערים, דומעים, לא אומרים דבר. שניהם מרימים מבטם לשמיים התכולים, שהופכים לשמי ליל זרועי כוכבים, ועליהם עולה מוסיקת הנושא של הסרט ומופיעים כותרות הסיום.

סוף.